

Annette Henriksson

Kommunstyrelsen

annette.henriksson3@lund.se

Revidering av Finanspolicy, finansiella riktlinjer samt placeringspolicy för medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Sammanfattning

Enligt finanspolicyn, de finansiella riktlinjerna och placeringspolicyn ska dessa dokument löpande ses över och revideras vid behov.

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 9 november 2016 dnr 2016/1048
Bilaga 1 Revidering Finansiella riktlinjer
Bilaga 2 Revidering Placeringspolicy för medel avsatta för pensionsförpliktelser

Barnets bästa

Enligt kommunallagen ska kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. En anledning till detta är att inte öka belastningen för framtida generationer, dvs dagens barn och unga. Av den anledningen är det viktigt att styrdokumentet för medelsförvaltningen revideras och uppdateras löpande samt efterlevs i verksamheten.

Ärendet

Enligt beslutade föreskrifter gällande medelsförvaltningen, Finanspolicyn för kommunkoncernen samt Finansiella riktlinjer för Lunds kommun är det ekonomiavdelningen på kommunkontorets ansvar att se över och vid behov föreslå förändringar i föreskrifterna. Detta gäller även Placeringspolicyn för medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Ekonomiavdelningen på kommunkontoret ser inga behov till revidering i Finanspolicyn för kommunkoncernen vid detta tillfälle. Det finns dock behov till några mindre revideringar i Finansiella riktlinjer och Placeringspolicyn för medel avsatta till pensionsförpliktelser som kortfattat sammanställs nedan.

Finansiella riktlinjer

Dessa revideringar föreslås i finansiella riktlinjer som ska beslutas av kommunstyrelsen.

Sid 6 punkt 5.3	Tillägg av multinationell bank för att förtydliga möjligheten att t ex låna från EIB.
Sid 8 punkt 8.2 a	Tydliggöra beräkningen av likviditetsreserven
Sid 11 punkt 11.3 c	Tydliggöra kriterier för hur räntetak får inkluderas i räntebindningen
Sid 13 Bilaga 1	Bilaga är uppdaterad med fattade beslut gällande extern upplåning. Denna bilaga är ett krav för många banker då den visar beslut som sammanlagt ger en ram för hur mycket extern upplåning som kommunen får göra.
Sid 16 Bilaga 3	Borttag av att kreditlöfte måste erbjudas av nordisk bank.

Placeringspolicy för medel avsatta för pensionsförpliktelser

Den revidering som framförallt krävs gällande placeringspolicyn berör kommunens kriterier för ansvarsfulla placeringar. I LundaEko II beslutade kommunfullmäktige om en utredning gällande placeringar i fossilbränslebolag och att om sådana fanns skulle de upphöra innan 2020. Denna utredning har gjorts utifrån följande tolkning av ovanstående beslut.

”Investeringar får inte ske i företag som ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av kol, olja, gas, oljesand eller annan okonventionell fossil olja eller gas.”

För att verkställa beslutet i LundaEko II bör även kriteriet skrivas in i placeringspolicyn. Hela skriften gällande ansvarsfulla placeringar har i denna upplaga reviderats för att uppdateras och förtydliga.

När det gäller fossilfria placeringar är denna marknad fortfarande i sin linda, även om utvecklingen under det senaste året har varit stor. Det finns idag inget entydigt krav på fossilfria placeringar utan det är upp till respektive investerare och kapitalförvaltare att formulera sina egna kriterier och krav. Ovanstående kriterium är det som i dagens läge är vanligast bland de fonder som finns idag som betraktas vara fossilfria. Det sker dock ständigt en utveckling om hur man ska se på fossilfria placeringar, t ex möjligheter att mäta koldioxidutsläpp för fonder. Det är därför av stor vikt att kommunen löpande ser över sina kriterier och uppdaterar dessa i takt med att nya kriterier och nya sätt att mäta fonders hållbarhet tillkommer.

Utöver detta har följande förändrats:

Bilaga 1 Nominellt avkastningsmål istället för realt då det förenklar uppföljning.

Bilaga 2 Mandatet för allokering av tillgångsslag har utökats något samt gränsen för strukturerade produkter utan full kapitalgaranti har förtydligats.

Kommunkontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

- att godkänna revidering av Finansiella riktlinjer enligt förslag från kommunkontoret

- att föreslå kommunfullmäktige att godkänna revidering av Placeringspolicy för medel avsatta för pensionsförpliktelser enligt förslag från kommunkontoret.

Anette Henriksson
Kommundirektör

Henrik Weimarsson
Ekonomidirektör

Beslut expedieras till:
Kommunkontorets ekonomiavdelning

Finansiella riktlinjer Lunds Kommun

Beslutad av Kommunstyrelsen

2017-01-11, §

~~Datum 2015-08-12, § 223~~

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	2
2 Organisation	3
3 Ansvarsfördelning.....	3
4 Likviditetshantering och placering av överskottslikviditet	5
5 Upplåning	6
6 Utlåning och borgen till majoritetsägda bolag, minoritetsägda bolag och kommunalförbund	6
7 Utlåning och borgen till externa parter	7
8 Finansieringsrisk	8
9 Ränterisk.....	9
10 Valutarisk.....	10
11 Derivatinstrument	10
12 Operativa risker och intern kontroll	11
13 Rapportering.....	12

Bilagor

Bilaga 1 – Sammanställning av ramar för upplåning, kreditlimiter, utlåning och borgen	13
Bilaga 2 – Strategi för räntebindning.....	14
Bilaga 3 – Motparter vid placeringar, derivatkontrakt och kreditlöften	15
Bilaga 4 – Rapporteringsstruktur.....	16

Revisionshistorik

Datum	Beskrivning
2015-08-12	Finansiella riktlinjer antagen i Kommunstyrelsen 2015-08-12, § 223.
2016-02-03	Ny räntestrategi antagen av Kommunstyrelsen 2016-02-03, § 47
<u>2017-01-11</u>	<u>Finansiella riktlinjer antagen i Kommunstyrelsen 2017-01-11, §</u>

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunfullmäktige har fastställt finanspolicy för finansverksamheten i Lunds kommunkoncern. Finanspolicyn gäller för kommunkoncernen, vilket avser Lunds kommun med majoritetsägda bolag samt vid upplåning, utlåning och borgen även den samlade verksamheten. Den samlade verksamheten innefattar utöver kommunkoncernen även kommunalförbund och övriga bolag som kommunen har ett ägaransvar över.

Finanspolicyn anger att kommunstyrelsen ska besluta om finansiella riktlinjer för Lunds kommun. Kommunfullmäktige har delegerat till majoritetsägda bolag att upprätta egen finansiell policy/riktlinjer baserade på finanspolicyn för Lunds kommunkoncern. De majoritetsägda bolagen omfattas därmed inte av dessa finansiella riktlinjer.

1.2 Syfte med finansiella riktlinjer för finansverksamheten

Syftet med finansiella riktlinjer är att ange:

- a) mål och riktlinjer för hur kommunen ska bedriva sin finansverksamhet
- b) ansvarsfördelning i kommunen
- c) hur kommunens finansiella risker ska hanteras
- d) hur rapportering, uppföljning och kontroll ska ske

1.3 Mål med finansverksamheten

I finanspolicyn anges det övergripande målet för finansverksamheten i kommunkoncernen som är att medverka till en god ekonomisk hushållning genom att:

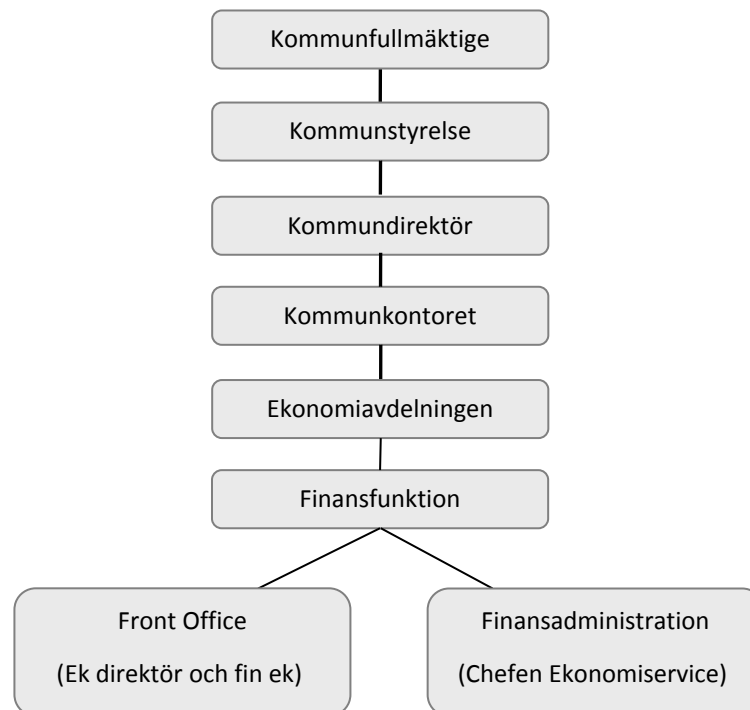
- a) tillgodose verksamheten nödvändiga behov av finansiering i enlighet med fastställd budget
- b) säkerställa betalningsförmåga och trygga tillgången på kapital
- c) inom ramen för ovanstående, eftersträva bästa möjliga finansnetto inom ramen för beslutad risk

Finansverksamheten ska bedrivas på ett betryggande sätt och i enlighet med på området gällande lagstiftning samt EU-rättsliga principer. Verksamheten ska kännetecknas av en hög kompetens, affärsmässighet och effektiva beslutsprocesser.

1.4 Uppdatering av finansiella riktlinjer

Kommunstyrelsen ska löpande bevaka behovet av att revidera finansiella riktlinjer, dock ska dessa prövas och fastställas minst en gång per år.

2 Organisation

Finansverksamheten i kommunen är organiserad i två från varandra avskilda enheter:

1. Front Office (Ekonomidirektör och finansekonom) genomför transaktioner inom finansverksamheten och hanterar samtliga finansiella risker i Lunds kommun.
2. Finansadministration (Ekonomiservice) utgör back office för administration av finansverksamheten. Enheten avvikelserapporterar direkt till Kommundirektören.

3 Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens ansvar styrs av finanspolicyn som beslutas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att finanspolicyn följs samt beslutar om riktlinjer för finansverksamheten. En aktiv finansförvaltning ställer krav på korta handläggningstider och därigenom väl definierade delegationsuppdrag. Utöver vad som anges nedan fastställs kommunens ansvarsfördelning av kommunstyrelsens beslutade delegationsordning.

Det operativa ansvaret för finansverksamheten inom kommunen fördelas enligt nedan.

3.1 Kommundirektören

Kommundirektören ansvarar för att:

- a) besluta om tillfälliga avsteg från riktlinjerna för finansverksamheten om särskilda skäl föreligger och rapportera detta vid nästa rapporteringstillfälle till kommunstyrelsen
- b) besluta om hur risker som inte omfattas av finansiella riktlinjer tillfälligtvis ska hanteras

3.2 Ekonomidirektören

Ekonomidirektören ansvarar för att:

- a) säkerställa kommunens kapitalförsörjning
- b) samordna betalningsflöden, likviditetshandling och andra banktjänster
- c) verkställa extern upplåning, utlåning, derivat, placeringar och övriga för kommunen nödvändiga finansiella transaktioner
- d) fastställa marginalpåslag och avgifter vid utlåning och borgen
- e) avge skriftligt utlåtande för extern utlåning och borgensåtagande
- f) bevaka och hantera kommunens finansiella risker
- g) säkerställa att alla finansiella aktiviteter bedrivs med god intern kontroll
- h) leda ekonomiavdelningen och tillse att systemstöd, processer, rutiner och kompetens finns så att de finansiella riktlinjerna kan följas
- i) rapportera till kommunstyrelsen enligt anvisningar för uppföljning
- j) omedelbart rapportera avvikelser från finansiella riktlinjer, och andra felaktigheter eller incidenter föranledda av uppkommen operativ risk till kommundirektören
- k) vid behov föreslå uppdatering av finanspolicyn och finansiella riktlinjer
- l) bereda ärenden inom det finansiella området
- m) teckna avtal om kreditrating
- n) sammankalla och leda finansrådet
- o) samordna kontakter med banker och andra finansiella institutioner
- p) bevaka utvecklingen på de finansiella marknaderna och av tjänster som kan vara till nytta för kommunkoncernen

3.3 Chefen för Ekonomiservice

Chefen för Ekonomiservice ansvarar för att:

- a) utarbeta arbetsprocesser, rutiner och instruktioner för att upprätthålla god intern kontroll för finansadministrationen (back office) i kommunen
- b) administrera och redovisa kommunens affärstransaktioner
- c) kontrollera att finansiella transaktioner överensstämmer med beslutsunderlag (handelsnota) från ekonomidirektören
- d) upprätta rapporteringsstruktur som bilägges i bilaga 4
- e) omedelbart rapportera avvikelser från finansiella riktlinjer och andra felaktigheter eller incidenter till Kommundirektören.

3.4 Förvaltningscheferna

Förvaltningscheferna ansvarar för att:

- a) rapportera likviditetsprognos efter anvisningar från kommunens finansfunktion
- b) rapportera valutarisker i verksamheten om motvärdet på exponeringen bedöms motsvara 5 miljoner kronor eller mer

4 Likviditetshantering och placering av överskottslikviditet

4.1 Allmänt

Med likviditetshantering avses matchningen av in- och utbetalningar samt hantering av kortfristiga låne- och placeringsbehov. Finanspolicyn anger övergripande ramverk för likviditetshantering samt placering av överskottslikviditet. Kommunens finansfunktion svarar för samordning, planering och förvaltning av kommunens likviditet. Likviditetshanteringen ska bedrivas med målet att samordna kapitalströmmarna och att sänka räntekostnaderna genom effektiva betalningsrutiner och god likviditetsplanering.

Riktlinjer för likviditetsreserven specificeras i kapitel 8 Finansieringsrisk.

4.2 Likviditetsplanering

Kommunens likviditetsbehov ska sammanställas av finansfunktionen. Förvaltningar ska rapportera likviditetsprognoser enligt anvisningar från finansfunktionen. Likviditetsplaceringen ska vara till grund för bedömning av betalningsberedskapen samt utgöra underlag för beslut om upplåning och placering av likvida medel.

4.3 Koncernkonto

Kommunkoncernen ska ha ett koncernkontosystem för att samordna betalningsflöden. Finansfunktionen är ansvarig för kontostrukturen och nya bank- och valutakonton ska öppnas i samråd med finansfunktionen. Behörighet att öppna nya bankkonton framgår av vidaredelegationen från kommunstyrelsen.

4.4 Riktlinjer för koncernintern utlåning av överskottslikviditet

Överskottslikviditeten ska i första hand användas för att upprätthålla likviditetsreserven och i andra hand för att reducera det externa lånebehovet inom kommunkoncernen.

Följande riktlinjer gäller för koncernintern utlåning av överskottslikviditet:

- a) placeringarnas löptider ska anpassas till vilken placeringshorisont som gäller i förhållande till framtida betalningar (matchningsprincipen)
- b) all placering ska ske till marknadsmässiga villkor

4.5 Riktlinjer för extern placering av överskottslikviditet

Kommunkoncernen är nettolåntagare och bedöms inte ha någon permanent överskottslikviditet under överskådlig framtid. Om situationen uppstår med tillfällig överskottslikviditet som omedelbart inte kan utnyttjas för att reducera den externa skulden får den placeras enligt nedan.

- a) Placeringarnas löptid och risktagande ska anpassas till vilken placeringshorisont som gäller i förhållande till framtida betalningar (matchningsprincipen). Maximal löptid är tolv månader.
- b) Huvudregeln är att maximalt 200 miljoner kronor får placeras hos en enskild motpart. Undantag medges för placering i skuldebrev utgivna av svenska staten (ingen beloppsbegränsning) samt för koncernkontot där maximal inlåning får uppgå till 500 miljoner kronor
- c) Tillåtna instrument och godkända motparter framgår i bilaga 3.

5 Upplåning

5.1 Allmänt

All upplåning i Lunds kommuns namn ska inrymmas inom de av kommunfullmäktige beslutade ramarna. Med upplåning avses alla former av finansiering och kreditlöften. Finansiell leasing i kommunen jämföras med upplåning och prövas och beslutas av finansfunktionen. All upplåning som sker i kommunens namn sker via finansfunktionen. De publika låneprogrammen delas mellan Lunds kommun och LKF AB. Alla upplåning via dessa låneprogram samordnas med ekonomiavdelningen på LKF AB.

5.2 Riktlinjer

Låneportföljen ska förvaltas på ett kostnadsmässigt effektivt sätt med hänsyn tagen till risker och andra faktorer i dessa riktlinjer.

Följande riktlinjer gäller vid upplåning:

- a) finansfunktionens upplåning ska uppfylla kraven på en låg finansieringsrisk, hög kvalitet på lånedokumentation och en enkel administration
- b) upplåning och utlåning vars enda syfte är att skapa räntevinster får inte förekomma
- c) finansfunktionen ska arbeta med god framförhållning vid upplåning

Riktlinjer för hantering av finansieringsrisker finns beskrivna i kapitel 8.

5.3 Upplåningsformer

Följande upplåningsformer är tillåtna:

- a) utgivande av certifikat
- b) utgivande av obligationer eller annat löpande skuldebrev
- c) banklån från svensk, ~~eller~~ utländsk ~~bank~~ eller multinationell bank samt Kommuninvest
- d) tecknade av skuldebrev med annan finansiell institution eller placerare

Kommunstyrelsen ska besluta separat om upprättande av nya marknadsprogram eller om väsentliga förändringar, t ex rambelopp i befintliga publika låneprogram (certifikatsprogram och obligationsprogram).

6 Utlåning och borgen till majoritetsägda bolag, minoritetsägda bolag och kommunalförbund

6.1 Allmänt

Finanspolicyn anger att utlåning och borgen till majoritetsägda bolag, minoritetsägda bolag och kommunalförbund endast får ske i enlighet med den av kommunfullmäktige beslutade låne- och borgensramen. Utlåning eller borgensteckning till kommunalförbund ska ske i enlighet med förbundsordningen. Utlåning eller borgensteckning till minoritetsägda bolag bör, om inte särskilda skäl finns, ske med motsvarande andel i åtagande vad om regleras i konsortialavtalet eller motsvarande avtal med annan part.

6.2 Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för utlåning till majoritetsägda bolag, minoritetsägda bolag och kommunalförbund:

- a) all utlåning ska ske så att kommunens finansiella risker begränsas
- b) all utlåning och borgen ska vara belopps- och tidbegränsad
- c) all utlåning ska dokumenteras i avtal mellan parterna
- d) borgen ska vara specifik och gälla en enskild transaktion (ej generell borgen)
- e) underliggande avtal för borgen ska i dess helhet granskas och godkännas av kommunens finansfunktion innan borgen tecknas
- f) all borgen ska registerföras och alla borgenshandlingar tillsammans med underliggande kreditavtal ska arkiveras

Vid tillfällen då det finns särskilda skäl till att avvika från åtaganden motsvarande ägarandel för minoritetsägda bolag ska utlåningen hanteras som utlåning och borgen till externa parter (se nedan).

6.3 Avgifter för utlåning och borgen

Kommunens prissättning vid borgen och utlåning ska vara transparent och ske till marknadsmässiga villkor. Kommunens villkor ska inte vara sämre eller bättre än de villkor en låntagare som verkar i konkurrens med privata bolag skulle kunna uppnå på egna meriter.

Ekonomidirektören beslutar i samråd med respektive bolag och kommunalförbund om borgensavgiften och marginalpåslaget i samband med respektive borgen och utlåning. Ekonomidirektören ska tillsammans med bolagen och kommunalförbund följa och löpande dokumentera utvecklingen av kommunens prissättning, dels för att styrka konkurrenskraftig finansiering gentemot bolagen och kommunalförbund och dels för att otillbörlig konkurrens inte ska uppstå. Finansfunktionens prissättning ska löpande redovisas till Finansrådet och till Kommunstyrelsen.

6.4 Administration av utlåning

Kommunen har upprättat MTN-program och certifikatprogram tillsammans med LKF AB. All administration gällande upplåning och utlåning inom dessa program samordnas med ekonomiavdelningen på LKF AB. Utlåningen regleras med avtal mellan parterna där belopp, löptid, räntesats samt kommunens marginalpåslag framkommer. Kommunen är ansvarig för räntebetalning och fakturerar i sin tur LKF AB löpande.

All övrig utlåning till majoritetsägda bolag samt kommunalförbund och minoritetsägda bolag ska regleras med avtal mellan parterna där löptid, amortering, räntesats, kommunens marginalpåslag och räntebindningstid ska framkomma. Kommunen fakturerar bolagen kvartalsvis för amortering och räntekostnad.

7 Utlåning och borgen till externa parter

7.1 Allmänt

Finanspolicyn anger att utlåning eller borgensåtagande till extern part såsom övriga bolag, föreningar eller organisationer inom kommunen ska hanteras restriktivt. Lån eller borgen från kommunen kan

prövas i sådana särskilda fall då det bedöms vara av väsentlig betydelse för tillvaratagande av för kommunen angelägna intressen.

7.2 Riktlinjer

För beslut om utlåning och borgen till extern part ska finansfunktionen inför kommunfullmäktiges beslut lämna ett skriftligt utlåtande innehållande en kreditbedömning. I bedömningen ska framgå syftet med finansieringen, återbetalningsförmågan samt i förekommande fall säkerheternas värde.

7.3 Avgifter för utlåning och borgen

Kommunfullmäktige beslutar om eventuellt uttag och principer för marginalpåslag eller borgensavgift vid beslut om utlåning eller borgen. I det fall marginalpåslag eller borgensavgift ska tas ut, beslutar finansfunktionen om storleken på avgiften.

8 Finansieringsrisk

8.1 Allmänt

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad ha tillgång till medel för betalningar. Med betalningar avses samtliga betalningar så som löpande utgifter, investeringar och refinansieringar av krediter. Finansieringsrisk uppstår därutöver om kommunens upp- och utlåning samt kreditlöften inte sker med matchade villkor för kapitalbindning.

Målet är att uppnå en låg finansieringskostnad samtidigt som betalningsförmågan säkerställs på såväl kort som lång sikt. Vid hantering av finansieringsrisk ska Standard & Poor's likviditetskriterier beaktas. Då deras kriterier utgår från den upplåning som sker i Lunds kommuns namn avser samtliga skrivningar i detta kapitel den samlade externa skulden i Lunds kommuns namn, d v s bruttolåneportföljen.

8.2 Riktlinjer för likviditetsreserv

Med likviditetsreserv avses medel som kan användas för att säkra kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Likviditetsreserven beräknas som summan av obundna bankmedel, marknadsvärdet på placeringar som kan frigöras på två bankdagar, outnyttjade kreditlöften och framtida positiva netto av kassaflöden.

Följande riktlinjer gäller för kommunens likviditetsreserv

- a) Likviditetsreserven ska minst uppgå till det högsta värdet av 300 miljoner kronor och en beräkning av summan av externa skulder med förfall inom 12 månader adderat med 50 % av det prognosticerade nyupplåningsbehovet för de kommande 12 månaderna. Det är enbart nyupplåningsbehovet för kommunen och de bolag/förbund som enbart lånar via kommunen som ska medräknas i beräkningen. Inte nyupplåningsbehov för de bolag som har möjligheten att låna i eget namn.
- b) Kreditlöften som får räknas med i likviditetsreserven ska vara bekräftade med en avtalad kreditmarginal, inneha en återstående löptid om minst 364 dagar samt kunna avropas på högst två bankdagar.

- c) Kreditlöften som är kortare än 364 dagar och förknippade med en kostnad ska i möjligaste mån ersättas. Finansfunktionen ska sträva efter en aktiv hantering av kreditlöften genom att i god tid starta upphandling alternativt omförhandling för förlängning av kreditlöftena.
- d) Godkända motparter vid tecknande av kreditlöften framgår i bilaga 3.

8.3 Riktlinjer

Följande riktlinjer, utöver likviditetsreserven, gäller för att hantera finansieringsrisken:

- a) Finansfunktionen ska sträva efter att fördela upplåningen på flera olika upplåningsformer och/eller långivare.
- b) Certifikatsupplåningens andel av den samlade upplåningen bör ej överstiga 50 procent.
- c) Löptiderna för låne- och kreditlöftesförfall ska i möjligaste mån spridas mellan och inom åren.
- d) Maximal andel låne- och kreditlöftesförfall bör inte överstiga 40 % av den externa låneskulden per 12-månadersperiod. Notera att kravet på likviditetsreserv är överordnad andelen för maximalt förfall inom i de närmaste 12 månaderna.
- e) Finansfunktionen kan, då det bedöms fördelaktigt, återköpa obligationer i syfte att hantera finansieringsrisken.
- f) I syfte att begränsa matchningsrisken ska finansfunktionen, i möjligaste mån, matcha upp- och utlåningens löptid då det enskilda låneavtalet överstiger 100 miljoner kronor.
- g) Om den samlade utlåningsportföljen uppgår till 500 miljoner kronor eller mer får den genomsnittliga löptiden i utlåningsportföljen inte överstiga bruttolåneportföljens genomsnittliga löptid med mer än maximalt 1 år. Vid beräkning av den genomsnittliga löptiden i utlåningsportföljen ska löptiden beräknas fram till den tidpunkt då kommunen har möjlighet att justera kreditmarginalen i låneavtalet.

9 Ränterisk

9.1 Allmänt

Med ränterisk avses risken för att en snabb förändring av marknadsräntorna påverkar kommunens finansnetto negativt. Ränteriskhantering ska syfta till att undvika stora och snabba genomslag i finansnettot.

Ränterisken i kommunen uppstår i kommunens nettolåneportfölj. Nettolåneportföljen består av kommunens upplåning i eget namn, kommunens räntederivat, kommunens räntebärande placeringar samt kommunens utlåning till den samlade verksamheten.

Ränteriskstrategin ska utgöras av en balanserad kombination av rörlig och fast räntebindning. Vid val av ränteriskstrategi ska hänsyn tas till hur känslig kommunens kassaflöden och resultat är för utvecklingen på räntemarknaden över en flerårig tidshorisont. Målet med ränteriskhanteringen är att långsiktigt åstadkomma bästa möjliga finansnetto i kommunen inom ramen för de risktaganden som fastställs i dessa finansiella riktlinjer.

9.2 Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för att hantera ränterisken:

- a) Kommunstyrelsen beslutar om en strategi och riskmandat för kommunens räntebindningsstrategi avseende kommunens nettolåneportfölj (bilaga 2).

10 Valutarisk

10.1 Allmänt

Med valutarisk avses risken för att drabbas av ökade kostnader eller minskade intäkter till följd av valutakursförändringar. I finansverksamheten uppkommer valutarisker om upplåning eller placering sker i utländsk valuta. I förvaltningarna uppkommer valutarisker då kommunen upphandlar varor eller tjänster i utländsk valuta eller erhåller bidrag i utländsk valuta. Valutarisker i förvaltningarnas verksamheter kan vara komplexa och inte alltid möjliga att säkra.

Det åligger förvaltningarna att identifiera och omedelbart till Finansfunktionen rapportera valutarisker i verksamheten om motvärdet på exponeringen bedöms motsvara 5 miljoner kronor eller mer.

10.2 Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för hanteringen av valutarisker:

- a) Valutarisker i finansverksamheten ska omedelbart valutasäkras med derivatinstrument i samband med underliggande transaktion
- b) om summan av motvärdet av valutaexponeringen som uppkommer i förvaltningarnas verksamhet överstiger 5 miljoner kronor ska valutariskerna säkras i enlighet med separat beslut i kommunstyrelsen
- c) För valutarisker i förvaltningarnas verksamheter med ett motvärde på exponeringen som bedöms motsvara mindre än 5 miljon kronor beslutar förvaltningen efter samråd med Finansfunktionen hur valutarisken ska hanteras.

11 Derivatinstrument

11.1 Allmänt

För att hantera riskerna i finansverksamheten förekommer olika derivatinstrument i marknaden. All användning av derivatinstrument förutsätter att Finansfunktionen har god förståelse för instrumentets funktion, prissättning, tillhörande risker och administrativa rutiner som kan hantera dessa affärer.

11.2 Motpartsrisker

Med motpartsrisker avses risken för att den motpart med vilken derivattransaktioner genomförts inte kan fullfölja de förpliktelser som avtalet innebär. Kommunen ska sträva efter att sprida motpartsrisker. Bedömning av motpartsrisk ska ske inför varje transaktion. Bedömningen ska göras avseende nettoexponering och kommunens totala engagemang med motparten ska beaktas.

För att bibehålla flexibilitet och handlingsberedskap ska Finansfunktionen så långt det är möjligt tillse att kommunen har utnyttjade limiter för derivattransaktioner hos aktuella motparter.

11.3 Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för derivatinstrument och motpartsrisiker:

- a) derivatinstrument får användas endast till att hantera finansiella risker i underliggande upp- och utlåning, placeringsportfölj eller underliggande valutaexponeringar
- b) kommunen får använda derivatinstrument i form av terminer, FRA-kontrakt, swappar, optioner och kombinationer av dessa instrument för att hantera ränte- och valutarisker
- c) räntetak som inkluderas i räntebindningen ska behandlas som en förlängande ränteswap i de fall den avtalade räntenivån maximalt uppgår till 1 procentenhet över ränteswappen för motsvarande löptid vid tidpunkten då räntetaket ingås.
- d) en riskbedömning och konsekvensanalys av en derivattransaktion ska alltid genomföras och dokumenteras innan affärsavslut. Konsekvensanalysen ska för varje ny typ av derivatinstrument innehålla en modell för derivatinstrumentets påverkan på förfallostrukturens räntebindning
- e) samtliga derivatinstrument ska registreras i finanssystemet och marknadsvärderas i månadsrapporteringen
- f) kommunen ska ha ISDA-avtal för derivathandel med minst 5 externa motparter
- g) För godkända motpartskategorier vid derivataffärer samt riskmandat för motpartsrisiker se bilaga 3

12 Operativa risker och intern kontroll

12.1 Allmänt

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, felaktigt agerande eller felaktiga system. Finanspolicyn anger att de operativa riskerna ska begränsas genom god intern kontroll, uppföljning och rapportering.

Finansverksamhetens organisation ska utformas så att en god intern kontroll säkerställs. Den utåtriktade affärsverksamheten ska arbetsmässigt så långt som möjligt skiljas från redovisning och uppföljning. Varje transaktion ska administreras så att risken för fel och eventuell skada minimeras. En person som gjort affärsavslut och registrerat denna i finanssystemet får inte godkänna samma affär.

Målet med hanteringen av de operativa riskerna är att minimera förluster på grund av fel i processer, system eller bristande kontroll.

12.2 Riktlinjer för hantering av operativa risker

Följande riktlinjer gäller för att säkerställa god intern kontroll.

- a) alla affärstransaktioner och betalningar ska utföras enligt fullmakter, attestordning eller andra delegeringar
- b) alla transaktionsverifikationer ska vid transaktionstillfället kompletteras med en handelsnota som anger viktiga villkor och motiv för transaktionen

- c) alla affärstransaktioner ska registreras i finanssystem, affärssystemets reskontra eller på annat sätt registreras i redovisningen
- d) alla affärstransaktioner ska kontrolleras mot interna beslutsunderlag och externa affärsbekräftelser
- e) alla affärstransaktioner och mellanhavanden mellan kommunen och bolagen ska löpande och månadsvis stämmas av och bekräftas. Differenser ska omedelbart utredas och klaras upp.

13 Rapportering

Rapporter ska upprättas med syfte dels att vara underlag för planering och beslut, dels att vara ett styr- och kontrollmedel över hur väl finansverksamheten följer finanspolicy och finansiella riktlinjer för finansverksamheten. Utöver nedanstående rapportering ska den rapportering som kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen efterfrågar ske enligt deras instruktioner.

13.1 Incidentrapportering

All finansiell verksamhet är förknippad med ett risktagande. Att förutse alla risker är omöjligt. Varje medarbetare i kommunen är skyldig att omedelbart rapportera avvikelser och incidenter till närmsta chef. Kommundirektören har rätt att besluta om tillfälliga avvikelser från riktlinjer för finansverksamheten och har även rätt att besluta om hur risker som inte omfattas av riktlinjerna tillfälligtvis ska hanteras.

13.2 Månadsrapportering

Finansfunktionen ska rapportera om finansverksamheten inom kommunen i enlighet med vad som anges i rapportinstruktionerna, se bilaga 4. Månadsrapporteringen ska levereras till kommunstyrelsen varje månad med undantag för juni.

13.3 Rapportering från majoritetsägda bolag, kommunalförbund och förvaltningar till finansfunktionen

Det åligger bolagen, kommunalförbunden och förvaltningarna att till kommunens finansfunktion tillhandahålla den information som behövs för att en effektiv finansiell samordning ska kunna ske inom koncernen. Finansfunktionen kommer löpande att begära in rapportering för likviditetsplanering och planering av koncernens kapitalförsörjning.

13.4 Rapportering till Finansrådet

Kommunens finansfunktion ska rapportera verksamheten till finansrådet. Rapporteringen ska baseras på senaste månadsrapporteringen till kommunstyrelsen samt sammanställning av likviditetsprognoser och kapitalförsörjningsplaner för koncernen.

Bilaga 1 – Sammanställning av ramar för upplåning, kreditlimiter, utlåning och borgen

Ram upplåning t o m 2017-12-31

Kommunfullmäktige beslutar årligen om en ram för extern upplåning i Lunds Kommuns namn genom beslut om finansieringsbudget i Ekonomi- och verksamhetsplanen (EVP). Den ingående skulden vid varje årsskifte baseras således på historiska beslut för finansiering av Lunds kommuns verksamhet.

Utöver detta fattar kommunfullmäktige separata beslut om låne- och borgensram för vidareutlåning till kommunala bolag eller extern part. Vid dessa beslut tillåter ramarna även extern upplåning utöver beslut i EVP. Därmed ska dessa inkluderas i den totala upplåningsramen.

Beskrivning	Rambelopp	Beslut
Upplåning i Lunds kommuns namn för egen verksamhet per <u>2015-12-31</u>	<u>1 883</u> mnkr	Historiska beslut
<u>Externt upplåningsbehov enligt EVP för 2016</u>	<u>746</u> mnkr	KF 2015-11-26 § 251
<u>Externt upplåningsbehov enligt EVP för 2017</u>	<u>971</u> mnkr	KF 2016-06-16 § 143
<u>Total extern upplåning i Lunds kommuns namn för vidareutlåning samt borgensåtagande per 2015-12-31(se nedan)</u>	<u>4 249</u> mnkr	
Kvarvarande utrymme i KF:s beslutade ramar för vidareutlåning samt borgensåtagande	<u>2 308</u> mnkr	Se separata beslut nedan
Total ram för extern upplåning i Lunds kommuns namn samt borgensåtagande t o m 2017-12-31	<u>10 157</u> mnkr	

Refinansiering av krediter och nyupplåning får ske inom den totala ramen för upplåning i Lunds kommuns namn. Beslut om förändringar som sker gällande EVP eller låne-och borgensramar för bolagen från och med beslutsdagen av de finansiella riktlinjerna fram t o m 2017-12-31 bör kompletteras den ovanstående beslutade ramen.

Ram utlåning och borgensåtagande

För kreditlimiter, utlåning och borgensåtaganden inom den samlade verksamheten krävs ett beslut från kommunfullmäktige om en ram. Befintliga ramar gäller tills vidare och ska revideras vid behov.

Utlånings- och borgensram för majoritetsägda bolag:

Låntagare	Rambelopp	Utnyttjat belopp per <u>2015-12-31</u>	Beslut
Lunds Kommuns Fastighets AB	5 000 mnkr	<u>3 550</u> mnkr	KF 2014-11-27 § 205
Lunds Kommuns Parkerings AB	<u>200</u> mnkr	-	<u>KF 2016-09-29 § 193</u>
Kraftringen AB	0 kr	-	-

Utlånings- och borgensram till minoritetsägda bolag och kommunalförbund:

Låntagare	Rambelopp	Utnyttjat belopp per <u>2015-12-31</u>	Beslut
VA Syd	<u>1 000</u> mnkr	<u>512</u> mnkr	KF <u>2016-06-15 § 141</u>
Sydvatten AB	<u>322</u> mnkr	<u>172</u> mnkr	KF <u>2016-09-29 § 194</u>
SVS AB	35 mnkr	<u>15</u> mnkr	KF 2015-02-26 § 23

Koncernkontolimit för den samlade verksamheten:

Låntagare	Rambelopp*	Beslut
Lunds Kommuns Fastighets AB	175 mnkr	KF 2014-11-27 § 205
Lunds Kommuns Parkerings AB	100 mnkr	KF 2016-09-29 § 194
Kraftringen AB	120 mnkr	-
Nordrike	5 mnkr	-

* Rambeloppet ska rymmas inom utlånings- och borgensramar alternativt enligt särskilt beslut i KF

Bilaga 2 – Strategi för räntebindning

Enligt finanspolicyn ska kommunstyrelsen ange riktlinjer för hur kommunen ska hantera ränterisken.

Strategin för hantering av ränterisk uttrycks som en exakt förfallostruktur för räntebindningen i låneavtalen kombinerat med derivatinstrument för kommunens nettolåneportfölj. Kombinationen av räntebindning i låneavtalen och räntederivat bildar en hypotetisk portfölj, normportfölj. Avvägningen mellan lång och kort räntebindning bestäms av kommunens förmåga att klara perioder med höga räntor samt räntemarknadens förutsättningar,

Handlingsfriheten (ränterisklimiter) avseende den verkliga portföljen i förhållande till normportföljen anges genom en maximal avvikelse från normportföljens förfallostruktur. Om risklimiten överskrids ska utan onödigt dröjsmål låneportföljens räntebindningsstruktur återställas inom risklimiterna. Risklimiten specificeras som maximal respektive minimal andel för räntebindningen för låneportföljen per löptidsintervall.

Nedanstående tabell anger normportföljen och maximalt tillåtna avvikelser från denna uttryckt i procentenheter.

Intervall	<1 år	1-3 år	3-5 år	5-7 år	7-10 år	>10 år
Normportfölj (%)	40	30	30	0	0	0
Maximal andel förfall (%)	60	40	40	15	15	15
Minimal andel förfall (%)	30	15	15	0	0	0

Bilaga 3 – Motparter vid placeringar, derivatkontrakt och kreditlöften

Tillåtna instrument och motparter vid placeringar

Överskottslikviditet får placeras i följande instrument:

- skuldebrev utgivna av svenska staten, svenska kommuner och landsting.
- kontoinlåning/deposit i nordisk bank som innehar en rating som uppfyller minst ett av följande två kriterier A- (S&P) eller A3 (Moody's)
- penningmarknadsinstrument som innehar lägst A-1/K-1-rating (S&P)

Tillåtna motparter vid derivatkontrakt

Exponeringen för motpartsrisk begränsas genom reglerna i tabellen nedan. Affärer som överskrider angivna beloppsgränser får inte göras. Med beloppsgräns för marknadsvärde avses det positiva marknadsvärde som utestående derivat betingar. Marknadsvärdet beräknas som nuvärdet av de framtida betalningsflöden som ett derivatavtal medför. Om detta värde överskrids ska inga nya derivat, som ökar nettoexponeringen, göras med denna motpart. Utestående derivat behöver dock inte åtgärdas. Om en motpart blir nedgraderad ska inga nya instrument ingås med den motparten som ökar nettoexponeringen. Motparten ska dessutom övervakas noggrant.

Motpartskategori	Max löptid	Beloppsgräns marknadsvärde per motpart
Nordisk bank med rating som uppfyller minst en av följande kriterier, A (S&P) eller A2 (Moody's)	10 år	200 mkr
Motpart med rating som uppfyller minst en av följande kriterier, A- (S&P) eller A3 (Moody's)	10 år	50 mkr

Tillåtna motparter vid kreditlöften

Godkända motparter vid tecknande av kreditlöften är ~~nordisk~~ bank med rating som uppfyller minst ett av följande två kriterier A- (S&P) eller A3 (Moody's).

Bilaga 4 – Rapporteringsstruktur

Månadsrapport till Kommunstyrelsen

Ekonomidirektören ansvarar att till Kommunstyrelsen månatligen (förutom för juni månad) avlägga en finansiell rapport. Syftet med den finansiella rapporten är att se att finanspolicyn och riktlinjer följs. Rapporten ska innehålla följande:

Bruttolåneportföljen (Extern upplåning i kommunens namn)

- Lånevolym extern skuld
- Förfalloprofil kapitalbindning
- Procentuell fördelning av upplåningsformer
- Upplåningsprogram och kreditlöften
- Genomsnittlig löptid kapitalbindning
- Genomsnittlig marginal
- Genomsnittlig ränta
- Likviditetsreservens storlek

Utlåningsportföljen (kommunens utlåning)

- Volym vidareutlåning inom den samlade verksamheten och kvarvarande volym inom beslutad ram
- Förfalloprofil kapitalbindning
- Genomsnittlig löptid kapitalbindning
- Lån fördelat på låntagare
- Genomsnittlig marginal
- Genomsnittlig ränta

Nettolåneportföljen (netto av bruttolåneportföljen och utlåningsportföljen)

- Förfalloprofil räntebindning i relation till normportfölj och riskmandat
- Förfalloprofil kapitalbindning
- Genomsnittlig marginal
- Genomsnittlig ränta
- Marknadsvärde derivat per motpart
- Räntekostnadsprognos

Placeringspolicy

För medel avsatta för pensionsförpliktelser Lunds Kommun

Beslutad av Kommunfullmäktige

Datum ~~2015-08-27~~2017-01-26, § 136

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	2
2 Organisation och ansvarsfördelning.....	2
3 Förutsättningar för förvaltningen.....	3
4 Ansvarsfulla placeringar	4
5 Avkastningskrav.....	4
6 Tillgångsslag.....	4
7 Riskhantering.....	5
8 Operativa risker och intern kontroll	6
9 Rapportering.....	7

Bilagor

Bilaga 1 – Avkastningskrav	8
Bilaga 2 – Normportfölj och riskmandat	9
Bilaga 3 – Rapportstruktur för kapitalförvaltning.....	10

Revisionshistorik

Datum	Beskrivning
2015-08-27	Placeringspolicy antagen i Kommunfullmäktige 2015-08-27, § 136
2017-01-26	Placeringspolicy antagen i Kommunfullmäktige 2017-01-26, §

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Kommunallagens 8 kap § 3a lyder: ”Fullmäktige skall meddela särskilda föreskrifter för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser. I föreskrifterna skall det anges hur medlen skall förvaltas. Därvid skall tillåten risk vid placering av medlen fastställas. Vidare skall det anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen skall ske. Föreskrifterna skall omprövas så snart det finns skäl för det.”

I enlighet med gällande lagstiftning och med syftet att tydliggöra uppdraget gällande förvaltningen av medel för pensionsförpliktelser för Lunds kommun har denna placeringspolicy upprättats.

1.2 Övergångsregler

Placeringspolicyn gäller från och med beslutsdagen i kommunfullmäktige och ersätter därmed delar av tidigare finanspolicy.

1.3 Omfattning och syfte

Den finanspolicy som ~~nu~~ ersättes under 2015 omfattar ~~de~~ både skuld – och kapitalförvaltning för kommunens verksamhet. ~~I och med detta dokument bryts~~ I översynen av finanspolicyn under 2015 bröts kapitalförvaltningen för pensionsmedel ut i en egen placeringspolicy och utgörs av detta dokument. Placeringspolicyn utgör särskilda föreskrifter för pensionsmedelsförvaltning. Det är förmånsbestämda pensionsmedel, som avsatts fr o m 1998, som förvaltas av kommunen.

Placeringspolicyn ska:

- Preciserar strategiska beslut och riktlinjer kring den långsiktiga förvaltningsinriktningen
- Tydliggöra roller och ansvarsfördelning
- Fungera som vägledning i det dagliga arbetet för ansvariga personer inom kommunen

1.4 Mål med kapitalförvaltningen

Det övergripande målet för kapitalförvaltningen är att långsiktigt minska likviditetsbelastningen av framtida pensionsförpliktelser. För att möta detta åtagande är den övergripande målsättningen att på ett effektivt sätt ta tillvara på tillväxten på de globala finansiella marknaderna.

Verksamheten ska bedrivas på ett betryggande sätt och i enlighet med på området gällande lagstiftning samt EU-rättsliga principer. Verksamheten ska kännetecknas av en hög kompetens, affärsmässighet och effektiva beslutsprocesser.

1.5 Uppdatering av placeringsriktlinjer

Kommunfullmäktige ska löpande bevaka behovet av att revidera placeringspolicyn, dock ska dessa prövas och fastställas minst en gång per år.

2 Organisation och ansvarsfördelning

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige ansvarar för de övergripande besluten avseende pensionsmedelsförvaltningen, främst genom att fastställa placeringspolicyn.

En aktiv kapitalförvaltning ställer krav på korta handläggningstider och därigenom väl definierade delegationsuppdrag. Utöver vad som anges nedan fastställs kommunens ansvarsfördelning av kommunstyrelsens beslutade delegationsordning.

2.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för att:

- a) övergripande ansvara för pensionsmedelsförvaltningen enligt denna placeringspolicy
- b) löpande följa pensionsmedelsförvaltningen genom finansiell rapportering
- c) fortlöpande utvärdera placeringspolicyn samt föreslå kommunfullmäktige att revidera placeringspolicyn vid behov

2.3 Kommundirektören

Kommundirektören ansvarar för att:

- a) besluta om tillfälliga avsteg från placeringspolicyn om särskilda skäl föreligger och rapportera detta vid nästa rapporteringstillfälle till kommunstyrelsen
- b) besluta om hur risker som inte omfattas av placeringspolicyn tillfälligtvis ska hanteras

2.4 Ekonomidirektören

Ekonomidirektören ansvarar för att:

- a) placeringspolicyn efterlevs
- b) finansiella avtal och transaktioner sker inom ramen för denna placeringspolicy och gällande delegation
- c) rapportera till kommunstyrelsen enligt anvisningar för uppföljning
- d) säkerställa att alla finansiella aktiviteter bedrivs med god intern kontroll
- e) leda ekonomiavdelningen och tillse att systemstöd, processer, rutiner och kompetens finns så att placeringspolicy kan följas
- f) omedelbart rapportera avvikelser från placeringspolicy, och andra felaktigheter eller incidenter föranledda av uppkommen operativ risk till kommundirektören
- g) vid behov föreslå uppdatering av placeringspolicy
- h) bereda ärenden inom det finansiella området

3 Förutsättningar för förvaltningen

3.1 Motparter

Godkända motparter vid transaktioner med portföljens tillgångar är:

- Värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument eller valutor

- Utländska institutioner som har tillstånd liknande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

3.2 Förvar

Portföljens tillgångar ska förvaras hos bank eller värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring.

3.3 Förvaltare

Förvaltare kan vara intern och/eller extern. Med intern förvaltare avses av kommunen utsedd tjänsteman. Med extern förvaltare avses juridisk person som enligt kommunens direktiv administrerar kommunens placeringar. Extern förvaltare som anlitas ska uppfylla kraven om godkänd motpart enligt 3.1 Motparter.

4 Ansvarsfulla placeringar

Lunds kommun ska i sin kapitalförvaltning sträva efter att vara en ansvarsfull investerare. Därmed bör förvaltare väljas som följer FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI, Principles for Responsible Investment). Investeringar tillåts inte i företag som bedriver sin verksamhet i strid mot internationella normer för miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption och inhumana vapen. Exempel på normer och riktlinjer som ska beaktas är FN:s barnkonvention, OECD:s riktlinjer för multinationella företag och ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet.

Kapitalförvaltningen ska präglas av ett stort etiskt ansvarstagande. Kommunen undviker¹ därför att investera i företag vars verksamhet är produktion och/eller försäljning av vapen/krigsmaterial, tobak, pornografi, alkohol eller spel.

Lunds kommun arbetar för att ligga i framkant inom miljö- och klimatfrågor vilket ska genomsyra hela verksamheten. Därför ska även kapitalförvaltningen aktivt arbeta för att investera fossilfritt. Investeringar i bolag som på ett konstruktivt sätt bidrar positivt till klimatfrågan premieras. Investeringar får inte ske i företag som ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av kol, olja, gas, oljesand eller annan okonventionell fossil olja eller gas.^{2 3} Investeringalternativ som har utökat sina kriterier till att även begränsa investeringar i servicebolag med intäkter från ovan nämnda verksamheter, elkraftsbolag med fossila produktionsmetoder samt bolag med betydande fossila reserver premieras.

För att säkerställa att ovanstående krav efterlevs ska en kontroll regelbundet genomföras med berörd kapitalförvaltare. Vid en eventuell överträdelse ska detta rapporteras snarast och lämpliga åtgärder ska föreslås till kommunfullmäktige.

---

¹ Med "undviker" menar Lunds kommun nolltolerans då det är möjligt. Om nolltolerans ur ett analytiskt perspektiv inte kan garanteras innebär "undviker" att placeringar i företag, eller i den koncern företaget ingår i, inte får ha en omsättning som överstiger fem procent i den verksamhet som har valts att undvika. Detta enligt branschstandard och rekommendationer från Etiska nämnden för fondmarknadsföring. Vilka kriterier som gäller för t ex en fond ska tydligt framgå för investerarna.

² Med okonventionell fossil olja eller gas menas oljesand, skifferolja, skiffergas el dyl

³ En avveckling av ev investering i denna typ av bolag bör ske innan 2017-12-31.

Kommunen arbetar aktivt med att minska utsläppen av växthusgaser. Därför undviker kommunen i möjligaste mån investeringar i företag som ägnar sig åt utvinning av fossila energikällor. Kommunen ser istället gärna att investeringar i bolag som på ett konstruktivt sätt bidrar till att lösa klimatfrågan premieras.

Förvaltning av kommunens tillgångar ska även präglas av ett stort etiskt ansvarstagande. Kommunen undviker därför att investera i företag som har produktion och/eller försäljning av krigsmaterial, pornografi, tobaksvaror eller alkoholvaror.

Ambitionen skall vidare vara att direktinvestering inte heller tillåts i företag som uppenbart bryter mot kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. De konventioner som främst avses är:

- Konventioner om de mänskliga rättigheterna
- Barnkonventionen
- ILO-konventionerna
- Internationella miljökonventioner
- Konventioner mot mutor och korruption

5 Avkastningskrav

Placeringspolicyn anger att mot bakgrund av kommunens långsiktiga åtagande ska kapitalförvaltningen av kommunens portfölj vara av långsiktig karaktär. Utifrån detta och nedanstående riskacceptans bör ett avkastningskrav i **reala termer** fastställas. Detta avkastningskrav ska ses långsiktigt men bör utvärderas varje år för att säkerställa att det överensstämmer med kommunens långsiktiga strategi samt marknadens förutsättningar. Avkastningskravet återfinns i bilaga 1.

6 Tillgångsslag

En portfölj är en samling värdepapper med olika egenskaper vad gäller avkastning och risk. En effektivt sammansatt portfölj skapar lägre risk än de enskilda tillgångarna var för sig.

6.1 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag:

- a) Räntebärande värdepapper utgivna i svensk valuta**
Ränteportfölj ska dock i första hand investeras som återlån i kommunen.
- b) Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier**
Kommunen får endast investera i aktier som är börsnoterade, det vill säga som är föremål för regelbunden handel på auktoriserad marknadsplats som står under tillsyn av myndighet.
- c) Strukturerade produkter**
Maxgränsen för placeringar i strukturerade produkter utan full kapitalgaranti sätts till 20% av totala placeringar i strukturerade produkter. Emittenten av produkten ska ha godkänd kreditrisk enligt bilaga 2. Strukturerade produkter ska hänföras till det tillgångsslag som exponeringen i huvudsak avser.
- d) Alternativa placeringar**

Med alternativa placeringar menas tillgångar som uppvisar låg korrelation med tillgångsslagen aktier och räntebärande värdepapper, t ex fastigheter, råvaror etc. Syftet är att reducera den totala portföljrisken.

e) Likvida medel i svensk valuta

Likvida medel definieras som medel på depåkonot, bankräkning och dagsinlåning.

Placeringar får endast göras i sådana instrument där den interna förvaltaren har förståelse för vilka risker som placeringen medför.

6.2 Fördelning mellan tillgångsslag

Tillgångsallokeringen uttrycks som en normportfölj vilken speglar kommunens strategi i kapitalförvaltningen. Detta motsvarar den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningskravet över tiden. Denna normportfölj ska löpande prövas och uppdateras. Normportföljen är angiven i bilaga 2.

Vid beräkning av vikterna ska tillgångarnas aktuella marknadsvärde utgöra utgångspunkt. Avvikelse från normportföljen kan således förekomma från tid till annan på grund av tillgångsslagens marknadsutveckling. Avvikelse kan även ske på grund av taktisk allokering, d v s då portföljvikterna kortfristigt justeras för att tillvarata möjligheter till meravkastning och/eller för att minska risken. Givna riskmandat anges även i bilaga 2.

7 Riskhantering

Kapitalförvaltning innebär som regel ett risktagande. Enligt marknadsmodeller förväntas en högre risk ge en högre förväntad avkastning på sikt och vice versa. Samtidigt förväntas en högre risk ge större svängningar i marknadsvärde över tid. Mot bakgrund av portföljens långsiktiga karaktär är kommunen mindre känslig för svängningar i tillgångarnas värde. För att begränsa portföljens risk gäller riktlinjerna i detta kapitel. Portföljens risk begränsas härutöver praktiskt genom tillgångsallokering och riskmandatet som definierades i kapitel 6.

7.1 Valutarisk

Vid placeringar i värdepapper som är exponerade mot utländska valutor påverkas marknadsvärdet av förändringar i valutakursen mot svenska kronan. Utgångspunkten vid förvaltningen av kommunens portfölj är att begränsa valutarisken i förhållande till kommunens åtagande. Av den totala portföljen får maximalt 20% vara valutaexponerad.

7.2 Kreditrisk

Kreditrisk definieras som risken att utfärdaren av ett finansiellt kontrakt inte kan fullfölja sina förpliktelser, t ex emittenten kan inte betala tillbaka nominellt belopp vid kontraktets förfall. För att begränsa motpartsrisken anges limiter för kreditrisk i bilaga 2.

7.3 Likviditetsrisk

Likviditetsrisk innebär att en placering i ett värdepapper eller tillgång inte kan avyttras eller förvärvas vid avsedd tidpunkt utan större prisreduktion eller att transaktionen medför stora kostnader.

Likviditetsrisken förekommer främst i icke-standardiserade finansiella instrument som inte är föremål för börshandel eller clearing via clearingorganisationer, såsom strukturerade produkter.

Kommunens placeringar ska i huvudsak göras i värdepapper som håller god likviditet, d v s där avslut kan göras på kort notis och där skillnaden mellan köp- och säljkurs inte förväntas bli stor. För att begränsa likviditetsrisken anges ett tak för placering i strukturerade produkter i bilaga 2.

7.4 Ränterisk

Ränteportföljen ska i första hand investeras som återlån i kommunen. Av den anledningen anges inga andra riktlinjer eller limiter gällande ränteplaceringar såsom duration etc.

7.5 Derivatinstrument

Med derivatinstrument avses optioner, terminer och swapavtal, avseende tillgångar i vilka placeringar får ske enligt denna policy. Utnyttjandet av derivatinstrument kan användas för att minska risken i portföljen genom att t ex valutasäkra eller kurssäkra en direktplacering i en underliggande tillgång. Positioner i dessa typer av instrument kan dock medföra en ökad risk i portföljen om de används på ett felaktigt sätt.

En position i derivatinstrument får inte vara så stor att ett köp eller en försäljning av underliggande instrument medför att övriga limiter i placeringspolicyn överskrids. Derivatkontrakt får endast ingås med motpart som har en rating enligt bilaga 2.

8 Operativa risker och intern kontroll

8.1 Allmänt

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, felaktigt agerande eller felaktiga system. De operativa riskerna ska begränsas genom god intern kontroll, uppföljning och rapportering.

Finansverksamhetens organisation ska utformas så att en god intern kontroll säkerställs. Den utåtriktade affärsverksamheten ska arbetsmässigt så långt som möjligt skiljas från redovisning och uppföljning. Varje transaktion ska administreras så att risken för fel och eventuell skada minimeras. En person som gjort affärsavslut och registrerat denna i finanssystemet får inte godkänna samma affär.

Målet med hanteringen av de operativa riskerna är att minimera förluster på grund av fel i processer, system eller bristande kontroll.

8.2 Riktlinjer för hantering av operativa risker

Följande riktlinjer gäller för att säkerställa god intern kontroll.

- a) alla affärstransaktioner och betalningar ska utföras enligt fullmakter, attestordning eller andra delegeringar
- b) alla transaktionsverifikationer ska vid transaktionstillfället kompletteras med en handelsnota som anger viktiga villkor och motiv för transaktionen
- c) alla affärstransaktioner ska registreras i affärssystemets reskontra eller på annat sätt registreras i redovisningen
- d) alla affärstransaktioner ska kontrolleras mot interna beslutsunderlag och externa affärsbekräftelser

9 Rapportering

Rapporter ska upprättas med syfte dels att vara underlag för planering och beslut, dels att vara ett styr- och kontrollmedel över hur väl finansverksamheten följer placeringsriktlinjerna. Utöver nedanstående rapportering ska den rapportering som Kommunfullmäktige eller Kommunstyrelsen efterfrågar ske enligt deras instruktioner.

9.1 Incidentrapportering

All finansiell verksamhet är förknippad med ett risktagande. Att förutse alla risker är omöjligt. Varje medarbetare i kommunen är skyldig att omedelbart rapportera avvikelser och incidenter till närmsta chef. Kommundirektören har rätt att besluta om tillfälliga avvikelser från riktlinjer för finansverksamheten och har även rätt att besluta om hur risker som inte omfattas av riktlinjerna tillfälligtvis ska hanteras.

9.2 Månadsrapportering

Ekonomidirektören ska rapportera om pensionsmedelsplaceringarna i enlighet med vad som anges i rapportinstruktionerna, se bilaga 3. Månadsrapporteringen ska levereras till kommunstyrelsen varje månad med undantag för juni.

Bilaga 1 – Avkastningskrav

Det övergripande målet för kapitalförvaltningen är att långsiktigt minska likviditetsbelastningen av framtida pensionsförpliktelser. Avkastningskravet hänger samman med löptidshorisonten för placeringen, vilken riskacceptans som accepteras samt förutsättningarna på de finansiella marknaderna.

För återlånet till kommunen erhåller förvaltningen av pensionsmedel en årlig avkastning motsvarande den genomsnittliga statslåneräntan. Räntenivåerna har generellt sjunkit markant i Sverige det senaste året och förväntningarna är att räntenivån ska förbli låg under överskådlig framtid.

Utifrån dessa förutsättningar sätts det långsiktiga ~~real~~⁴-nominella avkastningskravet på den totala portföljen till 2,0 procent sett över en rullande femårsperiod.

---

⁴-Nominell avkastning minus inflation mätt som förändring av KPI

Bilaga 2 – Normportfölj och riskmandat

Allokering

Tillgångsslag	Normportfölj (%)	Min (%)	Max (%)
Räntebärande värdepapper	50	<u>4340</u>	<u>5760</u>
Aktier	40	<u>3330</u>	<u>4750</u>
Likvida medel/ Alternativa investeringar	10	0	15

Ränteportföljen ska i första hand investeras som återlån till Kommunen.

Strukturerade produkter ska hänföras till det tillgångsslag som exponeringen i huvudsak avser. För att begränsa likviditetsrisken får enbart 25 % av den totala portföljen placeras i strukturerade produkter. Enbart 20 % av de strukturerade produkterna får var utan full kapitalgaranti, enligt punkt 6.1 c.

Kreditrisk

Gäller vid placering i räntebärande instrument, derivat och strukturerade produkter, rating för emittenten. Rating enligt Standard & Poor's alternativt Moody's

Rating	Andel av portföljen Min (%)	Andel av portföljen Max (%)
AAA/Aaa	-	100
AA/Aa	-	100
A/A	-	25
BBB/Baa2	-	10

Bilaga 3 – Rapportstruktur för kapitalförvaltning

Månadsrapport till Kommunstyrelsen

Ekonomidirektören ansvarar att till Kommunstyrelsen månatligen (förutom för juni månad) avlägga en finansiell rapport. Syftet med den finansiella rapporten är att se att placeringspolicyn följs.

Rapporten för kapitalförvaltning ska innehålla följande:

- Innehav av värdepapper
- Avkastning under året per värdepapper samt totalt för portföljen
- Jämförelse med avkastningskravet
- Procentuell exponering av innehav uppdelat på tillgångslag och placeringsform
- Större förändringar i innehavet av värdepapper under perioden

§ 368 Revidering av Finanspolicy, finansiella riktlinjer samt placeringspolicy för medel avsatta för pensionsförpliktelser, (KF)

Dnr KS 2016/1048

Sammanfattning

Enligt finanspolicyn, de finansiella riktlinjerna och placeringspolicyn ska dessa dokument löpande ses över och revideras vid behov.

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 9 november 2016

Bilaga 1 Revidering Finansiella riktlinjer

Bilaga 2 Revidering Placeringspolicy för medel avsatta för pensionsförpliktelser

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att återremittera ärendet.

Beslut expedieras till:

Kommunkontorets ekonomiavdelning

Akten

Kommunstyrelsen

Plats och tid	Stadshusets sessionssal, 2016-12-07 klockan 15.00–21.05
Ledamöter	Anders Almgren (S), ordförande, §§ 360-387, kl 15.00-20.25 Emma Berginger (MP), vice ordf, tjänstgör som ordförande §§ 388-404 Christer Wallin (M), 2:e v ordf Elin Gustafsson (S) Björn Abelson (S), §§ 360-382, kl 15.00-19.15 Ulf Nymark (MP) Hanna Gunnarsson (V) Mats Helmfrid (M), §§ 376-404, kl 18.10-21.05 Inga-Kerstin Eriksson (C) Torsten Czernyson (KD) Philip Sandberg (L) Anne Landin (FNL), §§ 360-374, kl 15.00-17.50 Hans-Olof Andersson (SD)
Tjänstgörande ersättare	Lena Fällström (S), tjänstgör för Björn Abelson (S) §§ 383-404 Yanira Difonis (MP), tjänstgör för Anders Almgren (S) §§ 388-404 Ronny Johannessen (M), tjänstgör för Mats Helmfrid (M) §§ 360-375, kl 15.00-20.10 Mattias Horrdin (C), tjänstgör för Anne Landin (FNL) §§ 375-404
Ersättare	Peter Fransson (S), kl 15.30-17.50 Mats Olsson (V), kl 15.00-20.30 Louise Rehn Winsborg (M) Birger Swahn (M) Dan Ishaq (M) Mia Honeth (L), närvarar ej §§ 379-280 p.g.a. jäv, kl 15.00-19.55 Christoffer Brinkåker (SD)
Övriga	Anette Henriksson, kommundirektör Carin Hillåker, biträdande kommundirektör, kl 15.00-16.20 Pernilla Ardhe, kommunjurist, sekreterare
Justerare	Elin Gustafsson (S)
Paragrafer	§ 360-404
Plats och tid för justering	Rådhuset, fredagen den 16 december 2016, kl 09:45
Underskrifter	

Sekreterare

Pernilla Ardhe

Ordförande

Anders Almgren (S)

Justerare

Elin Gustafsson (S)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum

2016-12-07

Paragrafer

§ 360-404

Datum då anslaget sätts upp

Datum då anslaget tas ned

Förvaringsplats för protokollet

Kommunkontoret/ Rådhuset

Underskrift

Pernilla Ardhe

Justerare

Utdragsbestyrkande